

REACH NAUJIENLAIŠKIS (Nr. 2)

*Gerbiamieji cheminių medžiagų gamintojai, importuotojai ir tolesnieji naudotojai,
norėdami gauti šią informaciją periodiškai registruokitės el. paštu l.bernotaite@aaa.am.lt.
Pagarbiai,
vyresn. specialistės Beata Volujevič ir Laura Bernotaite*

REKOMENDACIJOS REACH REGLAMENTO REIKALAVIMŲ VYKDYMUI

Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) tinklapyje <http://echa.europa.eu> pateikiami rekomendaciniai dokumentai, išaiškinantys REACH reglamento reikalavimus. Šie rekomendaciniai dokumentai paruošti taip, kad juos galima būtų skaityti nepriklausomai vienas nuo kito, skirti tiek neturintiems specifinių cheminių medžiagų tvarkymo žinių, tiek specialistams. Rekomendacijos pramonei sudaro didžiąją dalį šių dokumentų. Vieni rekomendaciniai dokumentai skirti tikslinei grupei pvz. gamintojams arba tolesniems naudotojams. Kitos rekomendacijos parengtos atskiriems REACH reglamento reikalavimams pvz. registracijai arba informacijos teikimui.

Šiuo metu visi paruošti rekomendaciniai dokumentai pateikiami anglų kalba, tačiau dalį rekomendacijų žadama išversti į visas Europos Sąjungos (ES) šalių narių kalbas. Tinklapyje šiuo metu galite rasti šiuos rekomendacinius dokumentus:

Rekomendacijos registravimui – aprašoma kada ir kaip cheminė medžiaga turi būti registruojama vykdant REACH reglamento reikalavimus. Dokumentą sudaro dvi dalys: viena skirta registracijos reikalavimų išaiškinimui, kitoje pateikiami registracijos dokumentacijos rengimo pavyzdžiai. Šios rekomendacijos skirtos visiems pramonės atstovams, kurie registruos chemines medžiagas. Dokumentas padės išsiaiškinti:

- kas turi registruoti cheminę medžiagą;
- kokioms cheminėms medžiagoms taikoma registracija;
- kada reikia atlikti preliminarą registraciją;
- kas sudaro registracijos dokumentaciją;
- kaip pildyti registracijos dokumentaciją ir ją pateikti ECHA;
- kada registracijos dokumentacija turi būti pildoma;
- kada ir kaip pateikti bendrą vienos cheminės medžiagos registracijos dokumentaciją;
- kokie registruotojo įsipareigojimai dalintis duomenimis;
- kada ir kaip registracijos dokumentacija turi būti atnaujinama;
- koks yra registracijos mokestis;
- ką atliks ECHA gavusi registracijos dokumentaciją.

Šiame rekomendaciniame dokumente REACH reglamento reikalavimų paaiškinimai gausiai iliustruojami pavyzdžiais, taip pat, kur įmanoma, pateikiamos nuorodos į konkrečius REACH reglamento straipsnius, kitus rekomendacinius dokumentus.

2 pavyzdys. 12 metų taisyklė

Duomenys apie cheminę medžiagą pagal REACH reglamentą laikomi konfidencialiais 12 metų.

Rekomendacijos dalijimuisi duomenimis – pateikiama informacija kaip turėtų būti dalijamasi duomenimis apie chemines medžiagas. Taip pat yra atskiras skyrius skirtas preliminaros registracijos išaiškinimui, duomenų apie cheminę medžiagą apsikeitimo forumo formavimą, duomenų apsikeitimo mechanizmą,

bendros registracijos dokumentacijos pateikimą. Be to pateikiamos praktinės rekomendacijos kaštų pasidalinimui, informacijos konfidencialumo išlaikymui, konkurencinės teisės, bendradarbiavimo ir konsorciumo formavimo klausimais.

Rekomendacijos tarpinėms medžiagoms – išaiškinama tarpinės medžiagos sąvoka, tipai bei kokios išimtytys ir kokie specifiniai reikalavimai pagal REACH reglamentą taikomi šioms medžiagoms.

3 pavyzdys. Registruotino cheminės medžiagos kiekio apskaičiavimas, kai ta pati cheminė medžiaga naudojama kaip izoliuota tarpinė medžiaga ir kaip ne tarpinė medžiaga

Įmonė cheminės medžiagos A gamina 2300 t, iš kurių 1700 t yra naudojama kaip tarpinė medžiaga. Ši įmonė turės pateikti standartinę cheminės medžiagos A registracijos dokumentaciją pagal reikalavimus cheminių medžiagų registravimui nuo 100 iki 1000 t (nes registracija taikoma 600 t medžiagos A nenaudojamos kaip tarpinė medžiaga). Tačiau dokumentacijoje reikės nurodyti, kad 1700 t šios medžiagos yra naudojama kaip tarpinė medžiaga.

Rekomendacijos monomerams ir polimerams – pateikiami polimerų ir monomerų sąvokų išaiškinimai, iliustruojama pavyzdžiais. Aprašomi reikalavimai ir REACH reglamento išimtys taikomos polimerams.

Rekomendacijos cheminėms medžiagoms, naudojamoms moksliniams tyrimams bei technologijų plėtrai (MTTP) bei produkto ir technologiniams tyrimams bei plėtrai (PTTP) – paaiškinimai chemines medžiagas naudojantiems MTTP ir PTTP tikslais bei detalus aprašymas, kokia dokumentacija ir kaip turi būti parengta, norint notifikuoti šiems tikslams naudojamą cheminę medžiagą.

Rekomendacijos gaminiuose esančioms cheminėms medžiagoms – rekomendacijos skirtos ES įsteigtiems gaminių gamintojams, importuotojams ir tiekėjams bei ne ES gamintojų atstovams ES šalyse. Šio rekomendacinio dokumento tikslas padėti atskirti gamintojui (importuotojui) ar pagal REACH reglamentą jie gamina (importuoja) gaminį ar cheminę medžiagą (preparatą) bei padėti platintojui nustatyti, ar jis turi išpareigojimų pagal REACH reglamentą.

4 pavyzdys.

Tuo atveju kai moksliniais tyrimais negalima įrodyti, kad cheminė medžiaga laikoma polimeru arba nustatyti monomero struktūros, medžiagos koncentracijos, ši cheminė medžiaga skaitoma UVCB medžiaga (nežinomos ar kintamos sudėties medžiagos, sudėtiniai reakcijų produktai ar biologinės medžiagos). Pagal REACH reglamentą tokia medžiaga registruojama įprasta tvarka.

5 pavyzdys. Cheminės medžiagos esančios gaminiuose kiekio apskaičiavimas

Tarkime vienodas tirpiklis naudojamas tekstilės gaminiuose ir trintukuose.

$$\begin{aligned} \text{Bendras kiekis}_{\text{medžiagos}} [t/m] &= \sum \text{kiekis}_{\text{medžiagos}} [t/m] \text{ kiekvienam gaminiui} \\ &= \text{kiekis}_{\text{medžiagos}} [t/m] \text{ tekstilėje} + \text{kiekis}_{\text{medžiagos}} [t/m] \text{ trintukuose} \end{aligned}$$

Pastaba: vienas gamintojas/importuotojas/tolesnis naudotojas skaičiuodamas, kokį kiekį cheminės medžiagos pagamina/importuoja/sunaudoja per metus, turi skyrium sumuoti cheminės medžiagos esančios gaminiuose kiekį bei atskiros/esančios preparatuose cheminės medžiagos kiekį:

- 1) Bendras kiekis_{medžiagos preparatuose/atskiros} = kiekis_{medžiagos} [t/m] atskiros + kiekis_{medžiagos} [t/m] preparatuose
- 2) Bendras kiekis_{medžiagos gaminiuose} = \sum kiekis_{medžiagos} [t/m] gaminiuose

Kadangi atskirų/esančių preparatuose cheminių medžiagų registracija turi būti vykdoma pagal REACH reglamento 6 str., o cheminių medžiagų esančių gaminiuose registracija turi būti vykdoma pagal REACH reglamento 7 str.

Rekomendacijos tolesniems naudotojams – šis dokumentas padės tolesniems cheminių medžiagų naudotojams išsiaiškinti

- kas yra REACH ir ar jis svarbus Jums;
- kokie tolesnio naudotojo išpareigojimai;
- kaip pasiruošti REACH reglamento reikalavimų vykdymui;
- ką daryti iš tiekėjų gavus informaciją apie cheminę medžiagą;
- kokia informacija turi būti pateikiama poveikio scenarijuje;
- ką daryti, jei poveikio scenarijuje neaprašomas jūsų cheminės medžiagos naudojimo būdas;
- kaip tolesniam naudotojui parengti cheminės saugos vertinimą;
- kaip informuoti tiekėją apie savo cheminės medžiagos naudojimo būdą;
- kokia informacija reikalinga tiekėjui ir iš kur šią informaciją gauti;
- ką daryti, turint naujos informacijos apie cheminės medžiagos keliamą pavojų;
- ką daryti, turint prieštaringos informacijos, apie saugos duomenų lape arba poveikio scenarijuje pateikiamus duomenis; kokia autorizacijos reikšmė tolesniems naudotojams;
- kokie ribojimai gali būti taikomi;
- kokie REACH reikalavimai preparatų gamintojams;
- kokie REACH reikalavimai platintojams.

6 pavyzdys. Tolesnio naudotojo vaidmens pagal REACH reglamentą nustatymas

Jei įmonėje gaminant preparatą sumaišomos cheminės medžiagos arba/ir preparatai, o maišymo metu cheminė reakcija nevyksta - Jūs nesate naujos cheminės medžiagos gamintojas (esate tolesnis naudotojas).

Cheminės medžiagos tirpinimas vandenyje taip pat nelaikomas cheminės medžiagos gamyba (tai laikoma cheminės medžiagos naudojimu).

Tačiau rūgštis maišymas su šarmu, kai susidaro nauja cheminė medžiaga – druska, laikoma cheminės medžiagos gaminiu.